แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

THE APPROACH DEVELOPMENT OF PARTICIPATORY IN THE NONG THUNG YUNG TOURIST ATTRACTION OF THE PEOPLE AND THE ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PHON NGAM SUB-DISTRICT, NONG HAN DISTRICT, UDON THANI

นวคม เสมา[1], บุษกร สุขแสน[2]
Navakom Se-ma, Bussagorn Suksan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง 2) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) แบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มประชากรตัวอย่างได้แก่ ประชาชนจาก 6 หมู่บ้าน ของตำบลโพนงาม ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง โดยใช้วิธีวิจัยเชิง

[1] นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

คุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำหมู่บ้าน สมาชิกสภาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำองค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือ การจัดสนทนากลุ่ม จดบันทึกจากการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง โดยประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มประชากร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง พบว่า 1) ด้านการวางแผน และ ด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านการรับผลประโยชน์, ด้านการตรวจสอบ และ ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ปัญหาของการมีส่วนร่วม พบว่า ด้านการวางแผน, ด้านการปฏิบัติ, ด้านการรับผลประโยชน์, ด้านการตรวจสอบ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ได้แก่ 1) ด้านการรับผลประโยชน์ คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ประชาชนมีรายได้ และให้ประชาชนได้รับการประกาศเกียรติคุณ ยกย่องสรรเสริญ จากการพัฒนา ให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด กิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้ เช่น ส่งเสริมกิจกรรมกระต๊อบตกปลา เป็นต้น ส่วนกิจกรรมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและได้รับ ประกาศเกียรติคุณ เช่น โครงการอนุรักษ์พันธุ์ปลา เป็นต้น 2) ด้านการวางแผน คือ จัดการประชุมประชาคม หรือ อบรมสัมมนาให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อ กำหนดแผนการพัฒนา 3) ด้านการประเมินผล คือ การจัดเวทีอบรมเรื่องการประเมินผลที่ถูกต้อง ให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมประเมินทั้งในที่ประชุมและนอกห้องประชุม และ 4) ด้านการตรวจสอบ คือ การจัดเวทีอบรมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เรียนรู้วิธีการ การตรวจสอบ อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาความร่วมมือของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง พบว่า ระดับการประเมิน ทั้งความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ใน ระดับมาก สามารถนำสู่การจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

หนองทุ่งยั้ง ตำบลโพนงาม ผ่านเวทีประชาคม เพื่อบรรจุเป็นแผนชุมชน แผนพัฒนาประจำปี องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน ต่อไป

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การมีส่วนร่วม, การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, หนองทุ่งยั้ง

ABSTRACT

The aims of this study are: (1) To study the conditions of public participatio And Phon Ngam Subdistrict Administration Organization In the development of tourist attraction Nong Thung Yang, (2) To determine the development guidelines for participation Of people and organizations in Phon Ngam Subdistrict Administrative Organization In the development of tourist attraction Nong Thung Yang ,(3) To evaluate development guidelines Participation of people and organizations in Phon Ngam Subdistrict Administrative Organizatio In the development of tourist attractions in Nong Thung Yang, Nong Han District, Udon Thani Province. This research uses mixed methods. Divided research into 3 phases: Phase 1: Study the conditions and problems of participation of people and the administrative organization of Phon Ngam Subdistrict Administrative Organization In the development of tourist attraction Nong Thung Yang. Is a quantitative research The sample population is people in 6 villages of Phon Ngam Subdistrict. Use questionnaires to collect data, analyze data with statistics, frequency values, percentage values, mean, standard deviation. Phase 2: defines guidelines for development of public participation And Phon Ngam Subdistrict Administration Organization In the development of tourist attraction Nong Thung Yang by using qualitative research methods The target group consists of Local Administration Organization Executive Professional Village leader Local council Villagers Community organization leaders And government officials total 30 people The tools used in the research were Group discussion Take notes from group discussions Analyze data by Content analysis. Phase 3: Evaluation of the development of public participation And Phon Ngam Subdistrict Administration Organization In the development of tourist attraction Nong Thung Yang by the principle of feasibility assessment And suitability Of guidelines for the development of public participation and the Tambon Administrative Organization In the development of tourist attraction Nong Thung Yang Using qualitative

research methods target group Is an expert and academic Academic tools used in the assessment Is a rating scale 5 rating scale.

The findings were as follows:

1. Participation conditions In the development of tourist attraction Nong Thung Yang found; 1) Planning and practice At a moderate level, 2) Benefit, inspection and evaluation At a low leve. The problems of participation were found in planning, performance, benefit, auditing and evaluation. At a low level

2. Guidelines for development of participation Of the people and the organization of Phon Ngam Subdistrict Administrative Organization in the development of Nong Thung Yang tourist attractions including ; 1) Benefits Is to promote participation for people to earn And for the people to receive the honor Praise From development Let people participate as much as possible. Activities to encourage people to earn income, such as promoting fishing activities Activities for people to participate and receive Honorary awards, such as the Fish Conservation Project, 2) Planning: organizing community meetings or training seminars for people to participate in the development plan, 3) In the evaluation aspect, the training forum for correct evaluation Allow people in the area to participate in the assessment And 4) the examination is the training stage To the stakeholders Learned how to check correctly and fairly.

3. The results of the evaluation of the development of cooperation of people and the organization of Phon Ngam Subdistrict Administration Organization In the development of tourist attractions, Nong Thung Yang found that Assessment level Both possibilities And the suitability is at a high level. Can lead to the development plan of tourist attraction Nong Thung Yang, Phon Ngam sub–district, through the community stage To contain as a community plan And the annual development plan of Phon Ngam Subdistrict Administrative Organization, Nong Han District.

KEYWORDS: Development guidelines, Participation, Tourism development, Nong Thung Yang

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคทั่วโลก ทำให้เกิดการไหลเวียนเงินตราระหว่างประเทศเป็นจำนวนมหาศาล ปัจจุบัน “อุตสาหกรรมท่องเที่ยว” เป็นอุตสาหกรรมหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) เปิดเผยว่าจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลก ณ ปี 2016 อยู่ที่ 1,235 ล้านคน เพิ่มขึ้น 4% จากปีก่อนหน้าซึ่งอยู่ที่ 1,189 ล้านคน เทรนด์ที่น่าสนใจคือ ปี 2018 จะเป็นปีการท่องเที่ยวของกลุ่ม Millennial หรือกลุ่มคนที่มีอายุตั้งแต่ 18–34 ปี ทั้งยังนิยมการท่องเที่ยวแบบ “ทริประยะสั้น” 3–5 วัน และโฟกัสการท่องเที่ยวแบบหลายประเทศใน 1 ทริป และกลุ่มนี้นิยมที่พักประเภท “โรงแรมหรูขนาดเล็กและโฮสเทล” (Luxury Inns and Hostel) มีความเป็นส่วนตัว มีโลเกชั่นที่ดี สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ได้ง่าย สามารถทำอาหารทานเองได้ (ที่มา: https://www.prachachat.net/: 4 มกราคม 2561)

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาการท่องเที่ยว ได้ระบุถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันสอดคล้อง กับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์ จากการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ,2560)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นอีกทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยว โดยจุดประสงค์ของการเดินทาง และการเลือกแหล่งท่องเที่ยว เป็นไปตาม กระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม Green Tourism เป็นปัจจัย ที่มี ความ เกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศ รักษาสิ่งแวดล้อม และ การพัฒนา ที่ยั่งยืน คือ Security ความปลอดภัย ที่รวม ถึงภัย ธรรมชาติ และความ ปลอดภัย ในชีวิต และทรัพย์สิน Sanitation ความสะอาดปราศจากโรค และ มลพิษ ทั้งอากาศ น้ำดื่ม และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ และ Satisfaction หรือความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมหรือผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น มีระบบชุมชนและวัฒนธรรมที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศเป็นหลัก และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนโดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในทุกระดับทุกขั้นตอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ จึงจัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) (นภาพร วิศวกุล, 2560) หนองทุ่งยั้ง ตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ มี

พื้นที่ประมาณ 610ไร่ ขุดลอกเพื่อเป็นแหล่งน้ำใช้อุปโภค และเพื่อการเกษตร 245 ไร่ มีน้ำขังตลอดปี มีพื้นที่สวนป่าและเกาะกลาง 98 ไร่ เป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน เป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร ของประชาชนกว่า 4,000 คน จาก 6 หมู่บ้านของตำบลโพนงาม ประกอบด้วย บ้านหนองดินจี่ บ้านโคกพัฒนา บ้านโคก บ้านทุ่งยั้ง บ้านโพนงาม และบ้านนิคมหนองตาล ระบบนิเวศยังคงมีความหลากหลาย อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ไม้น้ำ มีปลา มีนกอาศัยอยู่หลายสายพันธุ์ ทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพตามฤดูกาล มีศาลปู่เอกเป็นที่นับถือสักการบูชาของชาวบ้านในแถบนั้น หนองทุ่งยั้ง มีระบบนิเวศ มีธรรมชาติ ที่เป็นจุดแข็ง จุดขายเป็นแหล่งท่องเที่ยว ของชุมชน มีการจัดกิจกรรมตามประเพณีของชุมชนท้องถิ่น เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากทัศนียภาพที่สวยงาม สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมมากขึ้น ด้วยเหตุที่หนองทุ่งยั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนในการบริหารจัดการ สร้างระบบ กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันความเสียหายของระบบนิเวศ รวมทั้งอนุรักษ์และฟื้นฟู ระบบนิเวศที่เสียหายไปแล้ว กลับคืนมา ซึ่งก็มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาจากองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม,ผู้นำหมู่บ้าน,และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง จำนวน 30 คนแต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสม

จากเหตุผลและปัญหาสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ต้องทำวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมแบบวิถีชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน อย่างเหมาะสม เป็นระบบ หากมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ก็จะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ ก็จะมีรายได้จากการท่องเที่ยว ระบบนิเวศ ภูมิทัศน์ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรอบหนองทุ่งยั้งก็จะได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม สมบูรณ์อย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ก็จะได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

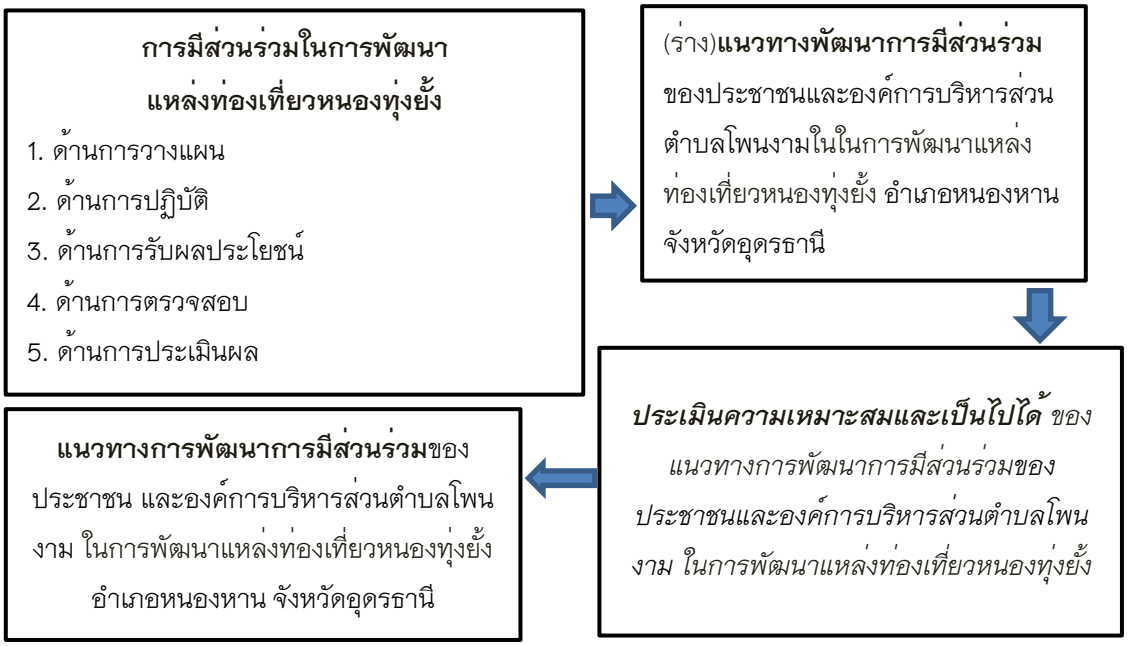
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 อย่าง คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 : ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชน จาก 6 หมู่บ้าน ของตำบลโพนงาม ที่อาศัยอยู่โดยรอบหนองทุ่งยั้ง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Yamane) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละหมู่บ้านรวมจำนวนทั้งสิ้น 352 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง(คน)	
		รวม	กลุ่มตัวอย่าง
4	บ้านทุ่งยั้ง	364	43
5	บ้านโคก	574	68
12	บ้านหนองดินจี่	265	32
15	บ้านโพนงาม	700	83
17	บ้านโคกพัฒนา	720	86
20	บ้านนิคมหนองตาล	333	40
รวม		**2,956**	**352**

ที่มา: ฝ่ายทะเบียนราษฎร์อำเภอหนองหาน, 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม สภาพและปัญหาความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้ต่อปี ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตรวจสอบ และด้านการประเมินผล เป็นลักษณะมาตรวัด

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำข้อคำถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) ตรวจประเมินรูปแบบการใช้ภาษา (Wording) และความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ค่าที่ได้ระหว่าง 0.67–1.00 ถือว่าแบบสอบถามผ่านเกณฑ์ IOC นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ IOC ≥ 0.50 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม แล้วนำคำตอบที่ได้ ไปวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตรเพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น โดยค่าความเชื่อมั่นที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.50 (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2538, 119–121) จากนั้นจึงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูล เพื่อทำวิจัย ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิมพ์หนังสืออนุญาตเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถึงชุมชน และหน่วยงาน ในพื้นที่ทำวิจัย เพื่อขอความร่วมมือ ในการจัดเก็บข้อมูล และลงพื้นที่เก็บข้อมูล ด้วยตัวผู้วิจัยเอง จนครบ 352 ตัวอย่าง ก่อนนำไปตรวจสอบความถูกต้อง และรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์สรุปอภิปรายผล ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการและขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (Statistical Packege for the Social Sciences)

2. ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้ต่อปี วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์โดย หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation :SD) ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประมวลเป็น ระดับศักยภาพ การมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) แล้วนำคะแนนไปหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยเกณฑ์แปรผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วม ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วม ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วม ระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วม ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วม ระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2: การกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำจาก 6 หมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามจาก 6 หมู่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำองค์กร การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุดรธานี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(จังหวัดอุดรธานี) และ พัฒนาชุมชนตำบล

เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยในระยะนี้ คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยนำข้อมูล จากระยะที่ 1 เป็นประเด็น ในการสนทนากลุ่ม(Group discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิมพ์หนังสืออนุญาตเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เชิญผู้ทรงคุณวุมิ เพื่อนัดวันเวลา ขอความร่วมมือ ในการเข้าประชุมกลุ่มเพื่อระดมแนวทางการพัฒนา จากนั้นลงพื้นที่จัดประชุมกลุ่มเก็บข้อมูล ทำการบันทึกข้อมูล จากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ทั้งภาพและเสียง รวมถึงบันทึกด้วยการเขียน โดยผู้วิจัยและทีมงาน เพื่อให้ครอบคลุม ทุกประเด็น ตามวัตถุประสงค์ ก่อนนำข้อมูลไปบันทึก วิเคราะห์ สรุปอภิปรายผล ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย การเก็บข้อมูลประเด็นต่างๆ ที่ได้จากการบันทึกในวงสนทนากลุ่ม มาสังเคราะห์ แยกประเด็น จัดหมวดหมู่ ก่อนสรุป เพื่อกำหนดทิศทาง และยกร่างแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และนำข้อมูลไปใช้เพื่อการวิจัยในระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 : การประเมินแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ รวม จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ประธานมูลนิธิศรีทรงธรรม ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม คณะกรรมการพัฒนาหนองทุ่งยั้ง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท)อุดรธานี ตัวแทนภาคประชาชน พัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน และ นักวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแนวทางการมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้หลักการ

ประเมินมาตรฐานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับงานวิจัย เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ คะแนน 5 หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด คะแนน 4หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับมาก คะแนน 3 หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับปานกลาง คะแนน 2 หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับน้อยและคะแนน 1 หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ เป็น แบบประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสม ของ(ร่าง)แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์เพื่อเห็นชอบ ก่อนนำไปใช้เพื่อการประเมิน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ส่งหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง ให้กลุ่มเป้าหมาย 30 ท่าน ก่อนทำการลงพื้นที่ส่งแบบประเมิน พร้อมเก็บรวบรวมแบบประเมิน ในเวลาเดียวกันโดยผู้วิจัยเอง

2. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของเอกสารประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสม ในแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

3. นำข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้อง ไปทำการบันทึก ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดย นำผลประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสม ในแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง มาทำการวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าเปอร์เซ็นต์ และมีกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดลำดับค่าเฉลี่ย ออกเป็นช่วง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50หมายความถึง แนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความถึงแนวทางที่มีความเหมาะสม ระดับน้อยที่สุด เกณฑ์การยอมรับในความเป็นไปได้และความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม ที่มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง องค์การของประชาชนและบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอ

หนองหาน จังหวัดอุดรธานี มีความเป็นไปได้และความเหมาะสม กับบริบทของพื้นที่ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบโดยสรุป ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 352 คน พบว่าส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.7 ช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 42.3 ระดับการศึกษา อยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 53.7 สถานภาพทางครอบครัว พบว่า สมรส ร้อยละ 69.6 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 72.4 และรายได้ต่อปี ต่อ ครัวเรือน ต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 46.9

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้งภาพรวม พบว่า สภาพการมีส่วนร่วม 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการตรวจสอบ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล และพบว่าสภาพการมีส่วนร่วม 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ และด้านการวางแผน ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วม พบว่ามีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับน้อย ทั้ง 5 ด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ของประชาชนตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ภาพรวม

(N)352

ที่	ข้อความ	สภาพ		แปลผล	ปัญหา		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D		$\overline{X}$	S.D	
1	ด้านการวางแผน	2.59	1.20	ปานกลาง	2.46	1.14	น้อย
2	ด้านการปฏิบัติ	2.56	1.20	ปานกลาง	2.40	1.08	น้อย
3	ด้านการรับผลประโยชน์	2.40	1.19	น้อย	2.47	1.52	น้อย
4	ด้านการตรวจสอบ	2.39	1.17	น้อย	2.43	1.14	น้อย
5	ด้านการประเมินผล	2.41	1.19	น้อย	2.45	1.16	น้อย
	รวม	**2.47**	**1.19**	น้อย	**2.44**	**1.21**	**น้อย**

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ของประชาชนตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัด

อุดรธานี ภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพการมีส่วนร่วมพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ของประชาชนตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เรียงลำดับจากน้อยไปมาก ดังนี้

1) ด้านการตรวจสอบ ค่าเฉลี่ย 2.39

2) ด้านการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 2.40

3) ด้านการประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.41

และปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ของประชาชนตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

1) ด้านการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 2.47

2) ด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ย 2.46

3) ด้านการประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.45

จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้นำ บทสรุปสภาพและปัญหาดังกล่าวไปจัดทำแนวทางการมีส่วนร่วมพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ของประชาชนตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เพื่อค้นหาแนวทางการมีส่วนร่วม และ จัดทำแบบประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสม แนวทางการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ประกอบด้วย 4 ด้านหลัก ที่มีค่าเฉลี่ยสอดคล้องกัน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตรวจสอบ และด้านการประเมินผล ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนา ทั้ง 4 ด้าน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำแบบประเมินออกไปให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 ท่าน ทำการประเมิน

3. ผลการประเมิน ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ปรากฏ ค่าเฉลี่ย ทั้งความเป็นไปได้ และ ความเหมาะสม อยู่ที่ 4.10 และ 4.16 ซึ่งอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสามารถนำไปจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้ ในโอกาสต่อไป

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบในการวิจัยเรื่อง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ดังนี้

1. ผลการศึกษา สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ทั้ง 5 ด้าน ที่ผ่านมานั้น ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ใน

ระดับน้อย ด้านการวางแผน และด้านการปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปาน ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สรุป คือ 1) ด้านการวางแผน ประเด็น การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการ สภาพการส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญหรือความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง สภาพการมีส่วนร่วมก็ อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้พัฒนา สภาพการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านการวางแผน ทั้ง 5 ประเด็น อยู่ในระดับน้อย 2) ด้านการปฏิบัติ ประเด็น การมีส่วนร่วมปฏิบัติในการบริหารจัดการ สภาพการ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุนแรงงาน สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุนกำลังทรัพย์ สภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมปฏิบัติในการระดมสมอง ทรัพยากร และเทคโนโลยี สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎและแก้ไขปัญหา สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านการรับผลประโยชน์ ประเด็น การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านรายได้ สภาพการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านรายได้ อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านวัตถุสิ่งของ สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านตำแหน่ง สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการประกาศเกียรติคุณ สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการยกย่องสรรเสริญ สภาพ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านการรับผลประโยชน์ทั้ง 5 ประเด็น อยู่ในระดับน้อย 4) ด้านการตรวจสอบ ประเด็น การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยไม่ได้รับการแต่งตั้ง สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยได้รับการแต่งตั้ง สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ในที่ประชุม สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางสภาพพื้นที่ สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเอกสาร สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหา ด้านการตรวจสอบทั้ง 5 ประเด็น อยู่ในระดับน้อย 5) ด้านการประเมินผล ประเด็น การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยไม่ได้รับการแต่งตั้ง สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยได้รับการแต่งตั้ง สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในที่ประชุม สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมในการ

ประเมินผลทางสภาพพื้นที่ สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลทางเอกสาร สภาพดารมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านการประเมินผล ทั้ง 5 ประเด็น อยู่ในระดับน้อย โดยภาพรวม จะเห็นว่า สภาพการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย จึงทำให้ปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

2. ผลการศึกษาพบว่า มี 4 ด้านหลัก และ 10 ด้านย่อย ที่ต้องนำสู่การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 1) ด้านการรับผลประโยชน์ ประกอบด้วย 3 ด้านย่อย ได้แก่ การรับผลประโยชน์ ด้านรายได้ ต้องมีการจัดทำโครงการลงในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง เช่น การแต่งเติมกระต๊อบตกปลาที่มีอยู่แล้วให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น การจัดกิจกรรมล่องเรือพายชมบัวขาวพาสาวชมนก เป็นต้น การรับผลประโยชน์ ด้านวัตถุสิ่งของ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาด้วยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การรับผลประโยชน์ ด้านการประกาศเกียรติคุณ เพื่อส่งเสริมการทำดี ให้เกิดความผูกพัน สำนึกรักบ้านเกิด รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วม อย่างจริงจัง 2) ด้านการวางแผน ประกอบด้วย 3 ด้านย่อย ได้แก่ การกำหนดแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง การกำหนดการใช้ทรัพยากรในการพัฒนา เพื่อกำหนดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า ให้มีผลกระทบและการทำลายสิ่งแวดล้อม น้อยที่สุด การจัดลำดับความสำคัญ หรือความต้องการในการพัฒนา เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยทั้ง 3 ด้านย่อยนี้ ให้มีการจัดประชุมประชาคม เพื่อบรรจุเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน และแผนพัฒนาตำบล ประจำทุกปี 3) ด้านการประเมินผล ประกอบด้วย 3 ด้านย่อย ได้แก่ การประเมินผล ในที่ประชุม เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมิน การประเมินผลทางเอกสารเพื่อการจัดทำเอกสารให้ได้มาตรฐานต่อการประเมินและการตรวจสอบ การประเมินผล โดยไม่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อประเมินความพึงพอใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดประชุม เชิญชวน ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในพื้นที่ รู้สึกรัก หวงแหน และมีความเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อร่วมกันสอดส่อง การทำงานของเจ้าหน้าที่ หรือคณะกรรมการ อีกชั้นหนึ่ง 4) ด้านการตรวจสอบ มี 1 ด้านย่อยคือ การตรวจสอบเอกสารสำหรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง เพื่อให้การช่วยเหลือปฏิบัติงานทุกขั้นตอนของกิจกรรมท่องเที่ยว ให้ดำเนินการไปอย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยการจัดประชุมอบรมให้กับคณะกรรมการ ที่มีหน้าที่ตรวจสอบโดยตรงให้เข้าใจวิธีการ หลักเกณฑ์การตรวจสอบที่โปร่งใส เป็นธรรม

3. ผลการศึกษาพบว่า การประเมินแนวทางการพัฒนาความร่วมมือ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ใน ระดับมาก สามารถนำสู่การจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง ตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้เลย เพราะผลวิจัยทั้งหมดนี้ ความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์

1.1 การพัฒนาต้องครอบคลุมทุกมิติ เพื่อรักษาความสมดุล เชิงพื้นที่ ไม่ว่าด้านสิ่งแวดล้อม ควรยึดหลักการพัฒนาโดยไม่ทำลายกันและกัน หรือ ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ให้น้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในพื้นที่ มิติด้านศาสนา สังคมส่วนใหญ่ในพื้นที่ เป็นสังคมชาวพุทธ การยึดโยงเอาพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จะทำให้มีแรงจูงใจ ให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

1.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ต้องยึดประโยชน์สูงสุดของชุมชน และประชาชนในพื้นที่ การพัฒนาจะสำเร็จได้ ต้องเกิดจากความต้องการของคนในพื้นที่ หรือ ชุมชนนั้น อย่างแท้จริง ที่สำคัญ ต้องสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ไม่เช่นนั้นจะเกิดจากการผลาญงบประมาณแผ่นดินไปอย่างน่าเสียดาย

1.3 การพัฒนา ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม ต้องให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่เป็นอันดับหนึ่ง เพราะพวกเขาคือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด คือผู้ที่มีส่วนได้เสีย ในพื้นที่มาตลอด ให้พวกเขาได้มีส่วนร่วม ทุกขั้นตอน ตั้งแต่ ร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมตรวจสอบ และร่วมประเมินผล โดยเฉพาะ การร่วมรับผลประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การมีรายได้จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น หากประชาชนในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะ การร่วมมีรายได้และเป็นรายได้ที่มั่นคง ยิ่งจะทำให้ประชาชนรู้สึกรักและหวงแหนในกิจกรรมการพัฒนา ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้น อย่างมั่นคง และการพัฒนาการท่องเที่ยว ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้น ก็จะเป็นไปอย่างยั่งยืน ในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสวนสมุนไพรในแหล่งท่องเที่ยวหนองทุ่งยั้ง

2.2 ควรมีการศึกษาการทำยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

เอกสารอ้างอิง

กมลพร กัลยาณมิตร. (2558). การมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ.2560-2564).* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

ดลฤทัย โกวรรธนะกุล. (2553). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.* ขอนแก่น: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ณัฐพร ชัยเนตร. (2558). *แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ.*

เบญจวรรณ สุจริต และ ชัชชัย สุจริต. (2560). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์,*

ปิยวิทย์ เอี่ยมพริ้ง. (2557). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์: กรณีศึกษา สามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี.*

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557, 650). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา.

วชิรวัชร งามละม่อม. (2559). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วม.* สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2561,

สมหมาย อุดมวิทิตและคณะ. (2557). *การประเมินรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดตราดอย่างยั่งยืน.*